

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

20 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Ursache Petru,

judecători - Timofti Vladimir și Toma Nadejda,

cu participarea:

avocatului – Anton Antuan în numele petiționarei Anton Marina;

avocatului – Balan Angela în numele petiționarei Anton Marina;

avocatului – Istrate Angela în numele petiționarei Anton Marina;

avocatului – Istrate Anatolie în numele petiționarei Anton Marina.

a examinat în ședință publică cererea privind recuzarea judecătorului Curții de Apel Comrat, Starciuc Ștefan înaintată de către avocatul Anton Antuan în numele petiționarei Anton Marina.

termenul de examinare a cererii :

11 octombrie 2016 – 20 octombrie 2016.

Procedura de citare legal îndeplinită.

S-au prezentat:

Avocatul Anton Antuan în numele petiționarei Anton Marina, care a solicitat admiterea cererii de recuzare a judecătorului Colegiului penal al Curții de Apel Comrat, Starciuc Ștefan;

Avocații Balan Angela, Istrate Angela și Istrate Anatolie în numele petiționarei Anton Marina, care au susținut cererea declarată și au solicitat admiterea ei.

CONSTATĂ :

1. Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 05 aprilie 2016, adoptată în procedura prevăzută la art.313 Cod de procedură penală, a fost respinsă plîngerea avocatului Anton Antuan, prin care s-a solicitat:

- declararea nulității ordonanței procurorului în Procuratura Anticorupție, Statnii Roman din 11.01.2016 privind încetarea urmăririi penale în privința cet. Anton Marina, învinuită de comiterea infracțiunii prevăzute de art.307 alin.(1) Cod penal și clasarea cauzei penale nr.2015970222, potrivit prevederilor art.275 pct.9), art.285 Cod de procedură penală;

- declararea nulității ordonanței procurorului interimar, Popenco Adrian din

08.02.2016, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată plîngerea cet. Anton Marina împotriva ordonanței procurorului în Procuratura Anticorupție, Statnîi Roman din 11.01.2016 privind încetarea urmăririi penale și clasarea cauzei penale nr.2015970222;

- obligarea executării încheierii judecătorului de instrucție al Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău din 06.01.2016 cu anularea actelor procurorului Statnîi Roman subsecvente ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuită și ordonanței de prelungire a menținerii lui Anton Marina în calitate de bănuită;

- obligarea procurorului să lichideze încălcările drepturilor petiționarei Anton Marina prin scoaterea acesteia de sub urmărire penală, în temeiul încheierii judecătorului de instrucție al Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 06.01.2016, cu reabilitarea în drepturile lezate.

2. Împotriva încheierii nominalizate, avocatul Anton Antuan în numele cet. Anton Marina a declarat recurs la Curtea de Apel Chișinău, solicitînd casarea încheierii menționate, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care să fie admisă plîngerea integral.

3. La 26 aprilie 2016, președintele Curții de Apel Chișinău, Ion Pleșca, a adresat Curții Supreme de Justiție o cerere, în care a solicitat strămutarea judecării cauzei menționate la o altă instanță de judecată egală în grad, în vederea excluderii suspiciunilor cu privire la imparțialitatea judecătorilor Curții de Apel Chișinău, în virtutea funcției pe care o ocupă Anton Marina, care activează în funcție de judecător, adică în aceeași instanță cu judecătorii care urmează să judece cauza respectivă.

4. Prin încheierea Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 03 mai 2016 a fost admisă cererea de strămutare înaintată de președintele Curții de Apel Chișinău, Pleșca Ion, privind strămutarea judecării recursului declarat de avocatul Anton Antuan în numele cet. Anton Marina, împotriva încheierii Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău din 05 aprilie 2016, cu desemnarea judecării recursului - Curtea de Apel Comrat.

5. Prin încheierea Colegiului penal al Curții de Apel Comrat din 21 iunie 2016 s-a dispus scoaterea de pe rolul instanței de recurs a plîngerii avocatului Anton Antuan declarat în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor cet. Anton Marina privind examinarea recursului depus împotriva încheierii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 05 aprilie 2016 cu remiterea cauzei la Judecătoria Buiucani mun. Chișinău pentru corectarea erorii admise la redactarea încheierii.

6. Prin încheierea din 08 iulie 2016 s-a dispus corectarea erorii materiale din încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 05.04.2016 (dosarul nr.10-163/16) și s-a substituit, din începutul părții motivatoare a încheierii din 05.04.2016, expresia „... care urmează a fi admisă”, și s-a înlocuit cu expresia „...care urmează a fi respinsă”.

Conținutul încheierii din 05.04.2016 - Alin.2, pag.3, după înlăturarea erorii este: „Audiind participanții la proces, examinând plîngerile înaintată în raport cu materialele cauzei și raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează speța, instanța de judecată apreciază plîngerile ca fiind neîntemeiată si care urmează

a fi respinsă, reieșind din următoarele considerente”.

7. La data de 11 octombrie 2016 avocatul Anton Antuan în numele petiționarei Anton Marina a înaintat o cerere privind recuzarea membrului Colegiului penal al Curții de Apel Comrat, prin care a solicitat îndepărtarea judecătorului Starciuc Ștefan de la examinarea recursului împotriva încheierii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 05.04.2016 prin care s-a respins ca neîntemeiată plângerea avocatului Anton Antuan în numele Marinei Anton împotriva ordonanței procurorului în procuratura Anticorupție, Statnii Roman din data de 11.01.2016 privind încetarea urmăririi penale în privința cet. Anton Marina Vasile, declararea nulității ordonanței procurorului interimar, Popenco Adrian din 08 februarie 2016; obligarea executării încheierii judecătorului de instrucție din 06.01.2016; obligarea procurorului să lichideze încălcarea drepturilor petiționarei.

Motivele cererii de recuzare sunt următoarele:

- La 05.04.2016, subsemnata Anton Marina a contestat cu recurs încheierea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 05.04.2016, prin care s-a respins ca neîntemeiată plângerea avocatului Anton Antuan în interesele Marinei Anton împotriva ordonanței procurorului în procuratura Anticorupție Statnii Roman din data de 11.01.2016, privind încetarea urmăririi penale în privința cet. Anton Marina Vasile, declararea nulității ordonanței procurorului interimar, Popenco Adrian din 08 februarie 2016; obligarea executării încheierii judecătorului de instrucție din 06.01.2016; obligarea procurorului să lichideze încălcarea drepturilor petiționarei.

În motivarea recursului, petenta a invocat *inter alia*, în calitate de temei de declarare a recursului, art. 444 alin. (1) pct. 6 CPP, indicînd că „încheierea contestată conține o motivare contradictorie, astfel în partea motivantă, pg. 4 alin. 2 din încheiere se indică că, „instanța de judecată apreciază plângerea ca fiind neîntemeiată și care urmează a fi admisă, reieșind din următoarele considerente...”, în timp ce dispozitivul este unul contrar de „a respinge plângerea”.

Colegiul penal al Curții de Apel Comrat (Gubenco Serghei, Starciuc Ștefan și Coleev Grigore), în procedura căruia se afla examinarea cauzei, în pofida faptului că argumentul menționat supra a fost invocat în calitate de temei de recurs și urma a fi examinat de către instanța de recurs, în calitate de viciu procedural, prin încheierea din 21.06.2016 s-a dispus remiterea pricinii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, dând indicații exacte de eliminare a contradicțiilor dintre motivarea încheierii și dispozitivul acesteia, în cadrul procedurii de corectare a erorilor materiale. Or, pretinsa procedură de corectare a erorilor inițiată de Curtea de Apel Comrat, a reprezentat în esență un declin de competență instanței ierarhic inferioare în scopul examinării argumentelor invocate în susținerea temeiniciei cererii de recurs.

În circumstanțele speței, Colegiul penal al Curții de Apel Comrat, a inițiat procedura de corectare a erorilor materiale, contrar prevederilor imperative ale legii procesual penale, art. 249 CPP, potrivit căroră corectarea erorilor materiale din cuprinsul actului procedural se realizează de instanța de judecată care a întocmit actul la cererea celui

interesat ori din oficiu, instanța de recurs nefiind în drept de a solicita corectarea erorilor materiale și/sau de a indica modul în care urmează a acționa instanța ierarhic inferioară, în privința actelor căreia Curtea de apel Comrat exercită controlul de legalitate în ordine de recurs, inclusiv sub aspectul existenței contradicțiilor dintre motivare și dispozitiv, art. 444 alin. 1, pct. 6 CPP.

Astfel, Colegiul penal al Curții de Apel Comrat, de facto s-a anteprețuit pe marginea argumentelor petentei, privind existența contradicțiilor între dispozitiv și motivare a încheierii contestate, invocate în calitate de viciu de procedură în susținerea temeiniciei recursului. dispunând corectarea arbitrară a acestora într-o altă procedură decât cea de recurs.

Reținând noțiunea de preeminență a dreptului în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil în sensul art. 6 § 1 din CEDO și obligație constituțională impusă Colegiului penal al Curții de Apel Comrat care a acționat cu titlu de instanță de recurs, susținem că membrii completului de judecată al Colegiului penal al Curții de Apel Comrat, Gubenco Serghei, Starciuc Ștefan și Colev Grigori în circumstanțele expuse supra, au comis abaterea disciplinară prevăzută la art. 4 alin. 1, lit. „a” din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

În speță, potrivit prevederilor art. 444 alin. 6 CPP, contradicțiile dintre motivarea soluției și dispozitiv, constituie temei de recurs, pe marginea cărora, instanța de recurs în conformitate cu prevederile art. 448 alin. 2 și art. 449 CPP se pronunță prin decizie. Or, în speță, Colegiul penal menționat supra s-a expus pe marginea acestor argumente prin încheiere, calificându-le drept erori materiale și nu temeiuri de recurs, încălcând atât procedura de examinare a recursului cât și obligația legală de menținere imparțialității în sensul definit de Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară, (vol. 2.1, 2.4) și imparțialitatea subiectivă a judecătorului în calitate de garanții procedurale consacrate la art. 6 § 1 din CEDO.

Astfel, expunerea de către Colegiul penal al Curții de Apel Comrat, Gubenco Serghei, Starciuc Ștefan și Colev Grigori, pe marginea argumentelor invocate în recurs, prin încheierea din 21.06.2016, reprezintă în esență o anteprețuire, neadmisă de lege și totodată o modalitatea abuzivă de „desființare” a argumentelor invocate în recurs, acționându-se de o manieră ilegală în susținerea legalității încheierii contestate. Or, în conformitate cu prevederile art. 249 CPP, instanța de recurs nu a avut dreptul de a iniția procedura de corectare a erorilor materiale admise de instanța ierarhic inferioară, în scopul eliminării viciilor de procedură susceptibile de a afecta legalitatea actului contestat cu recurs.

La data de 06.01.2016, în cadrul procesului judiciar de examinare a contestației împotriva ordonanțelor emise de R. Statnîi, în calitate de procuror în Procuratura Anticorupție, atât în cadrul ședinței de judecată cât și în afara acesteia, Statnîi Roman a manifestat un comportament agresiv în raport cu judecătorul M. Diaconu, însoțit de revolte personale, expresii injurioase, exercitarea de presiuni în vederea modificării încheierii judecătorești, ulterior pronunțării.

Presiunile exercitate de procurorul Statnîi Roman, au fost explicate în expresii injurioase având un interes personal, de a evita răspunderea personală pentru abuzurile admise la adresa petentei, inclusiv împiedicarea petentei de a depune o cerere la CEDO și perceperea de către procurorul Statnîi Roman a iminenței declanșării procedurilor de responsabilizare a acestuia pentru abuzurile admise, faptele pot fi confirmate prin interogarea judecătorului M. Diaconu. avocatului A. Ursachi, procurorului Statnîi Roman și terții prezenți.

La fel, a fost încălcat modul de constituire a completului de judecată la Curtea de Apel Comrat.

Ședința instanței de recurs din 26 septembrie 2016, a fost condusă de către judecătorul Starciuc Ștefan în cadrul completului de judecată, fiind incluși judecătorii Curdov Afanasii și Colev Grigori.

Potrivit regulamentului privind modul de constituire a completelor de judecată și schimbarea membrilor acestuia, aprobat prin hot. CSM nr. 11 din 05.02.2013, pct. 9, președintele sau după caz vicepreședintele instanței va fi concomitent și președintele completului de judecată din care face parte.

În speță, judecătorul Colev Grigori deține funcția de vicepreședinte al Curții de Apel Comrat și în această calitate urma să devină ex officio președinte de complet. Or, potrivit prevederilor art. 161 alin. 1 lit. h din Legea privind organizarea judecătorească, Colev Grigore în lipsa președintelui instanței aflat în arestul Procuraturii Anticorupție, constituie completele de judecată și decide asupra schimbării membrilor acestora.

În speță, modificarea completului de judecată, a avut loc în legătură cu arestarea președintelui completului de judecată Gubenco S. de către Procuratura Anticorupție, care deținea și funcția de președinte al Curții de Apel Comrat, motiv din care desemnarea în calitate de președinte al completului de judecată a judecătorului Starciuc Ștefan, contrar prevederilor regulamentului, constituie componentă abaterii disciplinare prevăzută la art. 4 alin. 2 din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

Astfel, în circumstanțele speței, reținând sfidarea deschisă de către procurorul Statnîi Roman a instanței de judecată, precum și practicile ilegale admise anterior de către acesta privind exercitarea de presiuni la adresa instanței precum și exploatarea funcției sale în vederea intimidării și exercitarea de influențe inadmisibile la adresa instanței, precum și promovarea unui interes personal, (declarat de acesta privind evitarea răspunderii personale pentru abuzurile admise la adresa petentei), în contextul arestărilor masive în rândurile corpului judecătorec efectuate la cererea Procuraturii Anticorupție, suntem îndreptățiți la o bănuială rezonabilă, precum că vicepreședintele Curții de Apel Comrat, a recurs la eludarea procedurii de formare a completului, datorită lipsei de independență în raport cu procurorul Statnîi R. care promovează inter alia în cadrul prezentului proces și interese personale. Or, în conformitate cu prevederile art. 1 alin.(1) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, CSM este garantul independenței puterii judecătorești, motiv din care ultimul are

obligația statutară de a investiga circumstanțele invocate și de a asigura independența instanțelor de judecată în raport cu procurorul Statnîi Roman.

8. La data de 11 octombrie 2016 președintele interimar al Curții de Apel Comrat, Colev Grigori a înaintat o cerere privind examinarea recuzării declarată judecătorului Curții de Apel Comrat, Starciuc Ștefan, deoarece în Curtea de Apel Comrat activează în prezent patru judecători, din care unul este suspendat din funcție și nu se poate constitui complet de judecată pentru examinarea cererii de recuzare.

9. Verificînd cererea de recuzare, în raport cu prevederile legii, Colegiul penal consideră că aceasta urmează a fi admisă, reieșind din următoarele considerente.

Potrivit art. 33 alin. (3) Cod de procedură penală, judecătorul nu poate participa la o nouă judecare a cauzei atît în primă instanță, cît și pe cale ordinară sau extraordinară de atac și urmează a fi recuzat și în cazul în care a mai participat în calitate de judecător la examinarea aceleiași cauze în primă instanță, pe cale ordinară sau extraordinară de atac, precum și în cazul participării ca judecător de instrucție.

În corespundere cu prevederile art. 35 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care nu se poate forma un nou complet de judecată în aceeași instanță, recuzarea sau abținerea se soluționează, în cel mult 10 zile de la primirea dosarului, de instanța ierarhic superioară, care, dacă admite recuzarea sau abținerea, desemnează pentru judecarea cauzei o instanță egală în grad cu instanța în care s-a produs recuzarea.

Colegiul penal constată, că conform materialelor cauzei s-a stabilit, că judecătorul Starciuc Ștefan a participat la adoptarea încheierii din 21 iunie 2016 (f.d. 187), prin care s-a dispus nemotivat scoaterea de pe rol a cauzei, cu remiterea cauzei în Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, pentru a se pronunța pe un motiv din recurs.

Totodată, se acceptă motivul recuzării privitor la formarea completului de judecată în Curtea de Apel Comrat, unde contrar prevederilor pct.9 al Regulamentului privind modul de constituire a completelor de judecată, aprobat prin Hotărârea CSM Nr. 111 din 05.02.2013, președinte de complet a fost desemnat judecătorul Starciuc Ștefan și nu președintele instanței inițial, iar apoi vicepreședintele – Colev Grigori.

Colegiul penal menționează că, motivele invocate de autor în cererea de recuzare, servesc ca temei de admitere a acesteia, cu desemnarea pentru judecarea cauzei penale date a unei instanțe egală în grad cu instanța în care s-a produs recuzarea, întrucît în cererea înaintată sunt indicate motive relevante ce confirmă faptul că admiterea cererii de recuzare ar duce la examinarea obiectivă, rapidă și completă pe fond a cauzei penale.

Colegiul penal invocă, că conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, „judecătorii trebuie nu numai să îndeplinească criterii obiective de imparțialitate, ci să fie și percepuți ca fiind imparțiali. Miza este încrederea pe care instanțele trebuie să o inspire justițiabililor dintr-o societate democratică.

O instanță de judecată trebuie să reafirme încrederea publicului în integritatea corpului judiciar. Justiția nu doar trebuie făcută, trebuie să se și vadă că s-a făcut justiție. Percepția de imparțialitate se măsoară prin standardul observatorului rezonabil.

Instanța trebuie să fie imparțială și din punct de vedere obiectiv, adică trebuie să

ofere garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în această privință (Gregory vs Marea Britanie, CEDO, (1997) 25 EHRR 577).

Ceea ce este în joc, e încrederea pe care instanțele dintr-o societate democratică trebuie să o inspire populației, inclusiv și acuzatului (Castillo Algar vs Spania, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, (1998) 30 EHRR 827)”.

În acest sens, Colegiul penal mai invocă și cauza Tocono și Profesorii Prometeiști contra Moldovei, speță în care, Curtea menționează că, art.6 din CEDO, cere instanței care cade sub incidența sa, să fie imparțială or, imparțialitatea, în mod normal denotă absența prejudecății sau părtinirii, existența sau absența acesteia putând fi probată în diferite moduri. Astfel, Curtea face distincție între o abordare subiectivă și o abordare obiectivă. În ceea ce privește al doilea test, atunci când testul se aplică unui complet de judecători, aceasta înseamnă că este necesar de a stabili dacă, pe lângă comportamentul personal al oricărui dintre membrii aceluși complet, există fapte care pot fi stabilite și care pot trezi dubii în ceea ce privește imparțialitatea. În această privință, chiar aparențele pot avea o anumită importanță.

Reieșind din circumstanțele constatate și ținându-se cont de faptul, că cauza respectivă urmează a fi examinată în complet din trei judecători, iar în prezent, în cadrul Curții de Apel Comrat activează doar trei judecători (unul din care este recuzat), Colegiul penal stabilește, că constituirea completului de judecată pentru judecarea cauzei date este imposibilă, motiv din care conchide, că este necesar de a admite cererea de recuzare înaintată ca fiind întemeiată, fiindcă din motivele invocate în ea (f.d. 215 - 221) rezultă că există motive relevante de incompatibilitate la judecătorul Starciuc Ștefan de a examina recursul împotriva încheierii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 05.04.2016, precum și lipsa de judecători compatibili pentru a fi format un alt complet de judecată.

10. Conducându-se de art.34, 35, 341 alin. (5) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DISPUNE :

Admite cererea privind recuzarea judecătorului Colegiului penal al Curții de Apel Comrat, Starciuc Ștefan înaintată de către avocatul Anton Antuan în numele petiționarei Anton Marina și desemnează pentru judecarea cauzei în ordine de recurs Curtea de Apel Cahul.

Încheierea nu este susceptibilă de a fi atacată.

Pronunțată integral la **21 octombrie 2016.**

Președinte
Judecători

Ursache Petru

Timofti Vladimir

Toma Nadejda